

2008 GLOBAL EKONOMİK KRİZ’İN GENÇ İŞSİZLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mustafa TORUN*

Feyza ARICA**

ÖZET

2008 yılının son dönemlerinde A.B.D ve diğer batı ekonomilerinde ortaya çıkan finansal krizin ardından diğer gelişmekte olan ülkeler gibi Türkiye de ciddi şekilde bu krizden etkilenmiştir. Finans piyasalarında başlayan kriz, zamanla reel piyasaları etkisi altına almıştır. Kredi piyasalarında yaşanan şoklar, yatırımların azalmasına ve piyasalardaki güvensizliğin artmasına sebep olmuştur. Bu durum yatırım, üretim ve tüketim seviyesinin gerilemesine, ekonomik büyümenin yavaşlamasına ve milyonlarca genç insanın işsiz kalmasına yol açmıştır.

Yoğun devlet müdahalelerine rağmen, birçok ülke 2008 yılında işsizlik problemi ile karşı karşıya kalmıştır. "İşsizlikten en çok etkilenenler arasında gençler göze çarpmaktadır oysa gençler bir ülkenin kalkınmasında itici güçtür.

Bu çalışmada mevcut kriz sürecinin Türkiye’deki genel işgücü piyasası üzerindeki yansımaları incelenip, genç işsizlerin son bir yıllık dönemde işgücü kompozisyonundaki değişimleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Global kriz, işgücü piyasası, genç işsizlik, Türkiye

* Yrd.Doç.Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

** Arş.Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

2008 GLOBAL ECONOMIC CRISIS and ITS EFFECTS TO YOUTH UNEMPLOYMENT

Mustafa TORUN*

Feyza ARICA**

ABSTRACT

Following the financial crisis that has broken in the US and other Western economies in the late 2008, Turkey is also seriously affected as other developing country. The crisis that started in the finance markets has taken the real markets under effect with time. Shocks that lived credit market have caused decrease investment and increase discredit in market, which triggered decline growth rate and occur millions of unemployed people.

Most of countries have lived a process that increasing unemployment rate in spite of intense government intervention. Young people among those affected are important because young people are a driving force in the development of the country.

In this study, the process of the current crisis on the general labor market in Turkey by examining, the reflections in the last one-year period of young unemployment will be focused on changes in labour composition.

Key Words: *Global crisis, labor market, youth unemployment rate, Turkey*

---

* Asst.Prof., Çanakkale Onsekiz Mart University, Biga Faculty of Economics and Administrative Sciences

** Res.Asst., Çanakkale Onsekiz Mart University, Biga Faculty of Economics and Administrative Sciences

I. GİRİŞ

Ekonomik gelişmesi yavaş, nüfus artış hızı yüksek olan ülkelerde, özellikle 1970 ve sonrası dönemde görülen işsizlik, 1980'lerden itibaren sanayileşmiş batı ülkelerini de etkileyerek, dünya genelinde hissedilen büyük bir sorun haline dönüşmüştür.

2008 yılının son dönemlerinde ortaya çıkan küresel ekonomik kriz, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ayrımı yapmaksızın tüm ülkeleri derinden etkilemiştir. Oluşan finans krizi sırasıyla kredi, likidite ve güven krizine dönüşmüştür. Yaşanılan krizin 1929 Büyük Buhran'dan sonra yaşanan en büyük ekonomik kriz olduğu, çoğu iktisatçı tarafından dile getirilmektedir (Alptekin, 2009: 5).

Ülkemiz reel kesimi de, küresel krizden etkilenerek önemli kayıplar vermiş ve bu kayıplar, ülkemiz makro ekonomik göstergelerine yansımıştır. Büyüme, işsizlik ve enflasyon rakamları, ülkemizin büyük çapta bir daralmayla karşı karşıya olduğunu göstermektedir (Alptekin, 2009: 6). İşsizlik rakamları bu çerçevede Nisan 2009 itibarıyla Türkiye genelinde % 16,1 seviyesine ulaşırken, işgücü piyasasına katılım oranının da düşüklüğü ile resmi rakamların çok daha üzerinde bir işsizlik seviyesi ile karşı karşıya kalındığı ortaya çıkmıştır. Bu süreçten en fazla etkilenen kesim özellikle gençler olmuştur. 15–24 yaş arası genç nüfusta işsizlik oranı %30'lara yaklaşmıştır.

II. GENÇ İŞSİZLİĞİN TANIMI

ABD ve İngiltere'de yapılan resmi istatistiklerde gençlik, 16-24 yaş grubu olarak tamamlanmakla beraber, Avrupa ülkeleri ve uluslararası kuruluşlar gençliği, 15-24 yaş grubu olarak kabul etmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan III ve IV. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında 12-24 yaş; V, VI ve VII. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ise 15-24 yaş grubu, genç nüfus olarak kabul edilmiştir (Gündoğan 1999: 65).

Son on yıldır, genç nüfus için görece yüksek işsizlik oranı, endüstrileşmiş ülkelerde kalıcı bir problem haline gelmiştir. Bu durumdan gelişmekte olan ülkeler de etkilenmektedir. Genç işsizlik veya genç istihdam kavramları genellikle 24 yaşına doğru yani zorunlu öğrenimin bittiği periyot aralığı için tanımlanmaktadır. Çoğu ülkeler için genç işsizlik ve istihdam tanımlamaları 15-24 yaş aralığını kapsamaktadır (Martin 2009:3).

III. GENÇ İŞSİZLİĞİNİN NEDENLERİ

Genç işsizliğin yüksek oluşunun nedenleri ile ilgili olarak temelde iki görüş ileri sürülmektedir: Birinci görüşe göre, ekonomik gelişmenin yavaş olması, dönemsel daralmalar ve asgari ücret gibi bazı nedenler gençlere yönelik talebi yetersiz kılmaktadır.

İkinci görüşe göre ise, gençler arasındaki işsizlik oranının yüksek olmasının temel nedeni, genç işgücünün niteliğindeki eksikliklerdir "Freeman, (1980)" (Gündoğan 1999'den). Bu görüşlerin yanında genç işsizliğini, genç nüfusun hızlı artmasına bağlayan görüşler de vardır. Genç işsizliği üzerine yapılan bir araştırma ise; Avrupa ülkelerinde görülen genç işsizliğin nedenlerini şu şekilde açıklamaktadır: (Gary, 2009 :132)

- Gençlerin, işçilerin çıkarıldığı, ücretlerin dondurulduğu, konjonktürel daralma dönemlerinde en savunmasız kişiler arasında olmaları: Gençler, (özellikle daha büyük ve tecrübe sahibi olanları) kısa dönemli sözleşmeli çalışma eğilimi sergilerler. Dolayısıyla bu kişiler işten çıkarılma riski en yüksek olanlardır.
- Genç insanların aileleri tarafından destek almaları: Az miktarda tasarruf sahibi genç insanlar, genellikle daha fazla miktarda aileleri tarafından desteklenen çalışanlara göre daha az hareketli olma eğilimindedirler. Yani yerlerini değiştirme konusunda daha az isteklidirler.

Martin (2009)'a göre, aileleri tarafından finansal destek sunulan genç insanlar, genellikle doğru mesleği edininceye kadar uzun süre bekleyebilirler. Bu yüzden daha yüksek işsizlik gerçekte gençler için ekonomik zayıflığı belirtmektense ekonomik gücün olduğunu yansıtmaktadır. Oysaki Türkiye'de genç işsizliğin kaynağı ekonomik güçlülük değil istihdam yaratmaktaki zayıflıktır.

IV. GENÇ İŞSİZLİĞİN İSTATİSTİKLERE YANSIYAN BOYUTU

Bu çalışmada Batı Avrupa'nın güney kısımlarında yer alan İtalya, İspanya, Portekiz, Yunanistan ve Türkiye'nin farklı bir refah rejimine sahip olduğu yönündeki görüşler dikkate alınarak bu ülkeler ağırlıklı olarak incelemeye alınmıştır. Farklılık, bu ülkelerin az gelişmiş sosyal haklar, zayıf kamu uygulamalarının yanı sıra bu haklara ilişkin müsrif anayasal vaatlere sahip olması ve kuzeydekine göre kilise, aile ve informal ekonominin üzerine daha ağır bir yük binmesinden kaynaklanmaktadır (Buğra- Keyder 2008:231-232).

Son on yıl içinde Fransa'da 25 yaş altı kişiler için işsizlik oranı, düzenli olarak %20'nin üzerinde seyrederken İtalya'da bu oran %30'ları geçmekte, İspanya'da ise, %40'lara ulaşmaktadır. 1980'lerin başlarında Almanya ve Japonya %4 civarında genç işsizlik oranına sahipti. İlerleyen yıllarda ise; stajyerlik sistemine sahip Almanya'da ve işletmelerle okul arasında yakın işbirliği içinde olan Japonya ve ABD'de de genç işsizlik oranları artarak %10'lara yaklaşmıştır. 21.yy'ın ilk yılında ABD'de genç işsizlik oranlarında düşük bir azalma gözlenmiş, buna karşın; ABD'nin işbirliği içinde olduğu ülkelerden Japonya, Fransa, Almanya ve İsveç'in genç işsizlik oranlarında önemli artışlar meydana gelmiştir. 1980-2007 periyodu boyunca İtalya ve İspanya da ise genç işsizlik oranlarının çok yüksek olduğu görülmektedir (Martin 2009).

Tablo 1. Seçili Ülkelerde Genç Nüfusun Toplam Nüfus İçindeki Payı

Yıllar	Türkiye	Yunanistan	İspanya	Portekiz	İtalya
1990	20,5	15,2	16,9	16,3	15,8
1995	20,9	15,2	16,4	16	14
2000	20,3	14,5	14,5	14,5	11,7
2005	18,8	12,2	12,3	12,4	10,3
2010*	17,6	10,6	10,4	10,9	9,8

Kaynak: International Labour Organization (ILO)

* Düşük sapmalı tahmini değer

Tablo 1 seçili ülkelerde genç nüfusun toplam nüfus içindeki payını göstermektedir. Tabloya göre yıllar itibariyle seçilen ülkelerde genç nüfusun payı azalan bir seyir izlemektedir. Ancak Türkiye bu konuda iki nedenden dolayı daha avantajlıdır. Birincisi, Türkiye’de toplam nüfus içinde genç nüfusun payı düşük miktarlarda azalış göstermektedir. İkincisi ise, Türkiye 2010 yılında beklenen genç nüfusun payının diğer ülkelere göre daha yüksek olması nedeniyle daha parlak bir gelecek vaad etmektedir. Görüldüğü gibi 2005 yılında Türkiye nüfusunun %18,8’i gençlerden oluşmaktadır. ILO’nun düşük sapmalı tahmini değerine göre bu oran 2010 yılı sonunda %17,6 olacaktır. Bu değer diğer ülkeler için yapılan tahmini değerlerin üzerinde olması nedeniyle Türkiye’nin bu konuda genç nüfus avantajına sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Seçili Ülkelerde 15-24 Yaş Arası İşsizlik Oranları (%)

Yıllar	Türkiye	Yunanistan	İspanya	Portekiz	İtalya	OECD	AB 19
2000	13,05	29,5	25,29	8,57	29,68	11,92	17,67
2001	16,21	28,04	20,76	9,41	27,04	12,28	16,79
2002	19,15	26,1	22,24	11,54	26,28	13,26	17,54
2003	20,53	25,67	22,74	14,56	26,26	13,65	17,81
2004	19,65	26,46	22,04	15,32	23,52	13,54	17,92
2005	19,32	25,82	19,65	16,07	23,97	13,27	18,25
2006	18,71	24,53	17,91	16,2	21,6	12,42	17,11
2007	19,97	22,03	18,18	16,56	20,29	11,87	15,32
2008	21,49	20,59	24,62	16,44	21,25	12,56	15,14

Kaynak: OECD, stats.oecd.org

Tablo 2 seçili ülkelerde genç işsizlik oranlarını göstermektedir. 2006 yılında %10,507, 2007 yılında 10,54 ve 2008 yılında ciddi bir artışla %12,84 genç işsizlik oranına sahip olan ABD dahil diğer ülkeler, umudunu yitiren gençlerin suçla yönelebilecekleri kaygısı ile ülkelerindeki mevcut sosyal dokunun bozulmasından endişe duymaktadırlar.

Ekonomik yapıları Türkiye ile benzer olan Yunanistan, İspanya, Portekiz ve İtalya’da ise genç işsizlik oranları yıllar itibariyle Türkiye ile benzer şekilde artış eğilimi göstermektedir. Türkiye’deki mevcut genç işsizlik oranlarını; diğer OECD ülkelerinin genç işsizlik ortalama değeri ve AB 19 ülkesinin genç işsizlik ortalaması ile karşılaştırdığımızda, yaklaşık 1,5 kat daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Türkiye’de genç işsizlik oranlarının bu denli artışı ülke için tehlike sinyalleri vermektedir. Türkiye’de mevcut genç nüfus potansiyeli fırsata

dönüştürülemediğinden krizden en çok etkilenen 15-24 yaş arası gençler olmuştur. Oysa, bir ülkenin uzun dönemde kalkınmasını sağlayacak en önemli zenginliklerinden biri de iyi eğitilmiş ve istihdama katılan genç nüfustur. Özellikle sınırlı olanaklara sahip ülkelerde genç nüfusun donanım kazanması için harcanan kaynak aktarımı da düşünülürse bu nüfustan üst düzeyde yararlanılması ülkenin kalkınma sürecinde hayati bir önem taşımaktadır. Niteliksiz gençlere göre, eğitilmiş ve yüksek hedeflere sahip gençlerin işsiz kalması siyasi meşruiyet krizi yaratarak bu gençlerin topluma yabancılaşmasına da sebep olabilir (Casson 1979:3). Ekonomik bağımsızlığını kazanamamış genç nüfus geleceğine yönelik planlarının tasarlanması ve uygulanmasında aktif bir rol alamayacak, bunun sonucunda da genç nüfusun yaratıcılığından faydalanılamayacaktır. İstihdam edilemeyen genç, işsizliğini başarısızlık ve yenilgi göstergesi olarak algılayıp kendini toplumdan soyutlayacaktır. Bunun sonucunda da işsiz gençler arasında çeteleşme, toplu suçlara eğilim ve toplumca kabul görmeyen davranışlar yaygınlaşacaktır (American Journal of Economics And Sociology 1994: 99).

Tablo 3. Seçili Ülkelerde Genç İşsizliğin Toplam İşsizlik İçindeki Payı

Yıllar	Türkiye	Yunanistan	İspanya	Portekiz	İtalya
1990	54,8	45,3	39	42,3	49,8
1995	54,8	37,2	30,6	32,6	39
2000	47	31,2	26	28,4	32
2005	36,1	22,6	25,6	21,5	25,9

Kaynak: International Labour Organization (ILO)

Tablo 3 genç işsizliğinin toplam işsizlik içindeki payını göstermektedir. Türkiye'nin verilerine baktığımızda diğer ülkelere göre daha kötü durumda olduğunu görmekteyiz. Tüm ülkelerde bu pay gittikçe azalmaktadır. Ancak Türkiye 2005 yılında en yüksek paya sahip ülke konumundadır.

Tablo 4. Seçili Ülkelerde Genç İşsizliğin Yetişkin İşsizlik İçindeki Payı

Yıllar	Türkiye	Yunanistan	İspanya	Portekiz	İtalya
1990	3,2	5,3	2,5	2,7	4,5
1995	3,3	4,3	2,1	2,8	3,9
2000	2,9	3,4	2,1	2,7	3,7
2005	2,4	3,1	2,6	2,4	3,7

Kaynak: International Labour Organization (ILO)

Tablo 4 seçili ülkelerde genç işsizlik oranının yetişkin işsizlik içindeki payını göstermektedir. Genel olarak seçtiğimiz ülkelerde genç işsizlik oranı, yetişkin işsizliğin 2 ile 4 katı arasında değişen bir oranda görülmektedir. Bu ciddi bir

büyüküktür. 2005 yılı için Türkiye'deki genç işsizlik oranı, yetişkin işsizlik oranının 2,4 katıdır.

Tablo 5. Seçili Ülkelerde Genç İşsizliğin Genç Nüfus İçindeki Payı

Yıllar	Türkiye	Yunanistan	İspanya	Portekiz	İtalya
1990	8,8	9,2	16,6	5,8	13,7
1995	7,6	10,2	19,4	7	12,8
2000	5,6	11,3	12,3	3,9	11,7
2005	7,5	8,6	10,3	6,9	8

Kaynak: International Labour Organization (ILO)

Tablo 5 genç işsizliğin genç nüfus içindeki payını göstermektedir. Tablo'ya göre, Türkiye'de 2000'li yıllara gelinceye kadar, genç nüfus içinde, genç işsizlik oranlarının düştüğü görülmektedir. Ancak 2000 yılından sonra, genç nüfus içinde genç işsizlik oranları artış göstermiştir.

Tablo 6, eğitim durumlarına göre Türkiye'de genç işsizlik oranlarını göstermektedir. Lise ve dengi mesleki okullarda işsizlik oranlarının 2002-2006 döneminde 1989-2001 yılları ortalamasına göre azaldığı görülürken, lise altı ve yüksekokullarda ise işsizliğin artma yönünde bir eğilim gösterdiği görülmektedir. Yüksek okul ve fakülte mezunu gençlerde, 1989-2001 döneminde ortalama **yüzde 30.8** olan işsizlik oranı 4.3 puan daha yükselerek 2002-2006 döneminde **yüzde 35.1'e** çıkmıştır.

Tablo 6. Eğitim Düzeylerine Göre Genç İşsizlik Oranları (%)

Yıllar	Lise Altı Eğitimli	Lise ve Dengi Meslek	Yükseköğretim
1989	13,50	36,3	30,7
1990	13	33,8	30,8
1991	12,3	33,2	32,9
1992	12,7	33,3	34,2
1993	14,4	32,7	29,7
1994	12,2	31,7	34,9
1995	12,1	27,2	29,7
1996	9,3	26,7	28,1
1997	9,1	28,7	29,4
1998	8,9	26,6	31,8
1999	10,7	25,7	29,8
2000	9,3	20,7	28,2
2001	12	24,6	30,7
1989-2001	11,5	29,3	30,8
2002	14,1	27,3	38,4
2003	16,6	25	38,8
2004	13,9	27,4	40,1
2005	15	25,1	30,6
2006	15,1	23,2	27,5
2002-2006	14,9	25,6	35,1

Kaynak: atonet.org.tr

Türkiye, Human Development Report 2009 verilerine göre 182 ülke arasında 0,806 insani kalkınma indeksi ve 0,828 eğitim indeksi ile 79. sırada yer almaktadır. Bu sıralama ile Türkiye, Karadağ, Belarus, Bosna Hersek, Peru, Arnavutluk, Panama, Togo ve Malavi gibi ülkelerin bile gerisinde kalmıştır.

Tablo 7. Seçili Ülkelerde Çeşitli Yaş Grupları için Ekonomik Aktivite Oranları (%)

Ülke ve yıl	15-19 yaş	20-24 yaş	Ülke ve yıl	15-19 yaş	20-24 yaş
Türkiye			İtalya		
1995	41,6	59,2	1995	20,9	56,7
2000	35,1	52,2	2000	18,5	57
2007	38	59,2	2007	12,9	52,5
2008	37,9	59,2	2008	12,4	52,2
2009	37,7	59,3	2009	12	51,9
2010	37,6	59,3	2010	11,7	51,6
Yunanistan			İspanya		
1995	15,9	61,1	1995	28,5	63
2000	14,7	62,5	2000	27,5	62,4
2007	10,3	59,1	2007	23,7	60,4
2008	10,1	59	2008	23,5	60,3
2009	9,8	59	2009	23,3	60,2
2010	9,6	59	2010	23,1	60,2
Portekiz					
1995	25,5	62,6			
2000	25	64			
2007	22,2	64,9			
2008	21,9	64,9			
2009	21,7	64,9			
2010	21,5	64,9			

Kaynak: International Labour Organization (ILO)

Tablo 7 ise 15-19 ile 20-24 yaş grupları için ekonomik aktivite (economic activity) oranlarını göstermektedir. Genel olarak 15-19 yaş grubunun ekonomik aktivite oranının 20-24 yaş grubunun altında seyrettiği görülmektedir. Dolayısıyla gençler arasında en genç olanlar, daha yüksek işsizlik oranlarına sahip konumdadırlar. Bu durum çoğu ülke örneklemi için doğrulanmaktadır.

Tablo 8. Seçili Ülkelerde 15-24 Yaş Arası Uzun Dönemli İşsizlik Oranları (%)

Yıllar	Türkiye	Yunanistan	İspanya	Portekiz	İtalya
1990	47,4	47,4	50,1	38,6	69,9
1995	34,4	49,7	48,8	41,4	63,4
2000	19,8	51,3	35,4	21	58,2
2005	36,6	46,6	20	31,4	49,9
2006	32,9	47,7	17,9	34,5	50,5
2007	26,5	41,3	15,8	27	46,2
2008	23,6	38,7	16,1	28,2	42,1

Kaynak: OECD, stats.oecd.org

Ülkeler arasındaki farklılıklar, genç insanların işsiz kalma süreleri ile de kendini göstermektedir. Tablo 8, seçili ülkelerde uzun dönem genç işsizlik oranlarını göstermektedir. Uzun dönemli işsiz kavramı, (long-run unemployed) genellikle 1 yıl veya daha uzun süre işsiz kalan insanları tanımlamak için kullanılmaktadır (Martin 2009). Uzun dönemli işsizlik oranları; çoğu Avrupa ülkesinde hem genç nüfus hem de toplam nüfus için, işsizliğin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Tablo 7'ye göre bu konuda en iyi durumda olan İspanya'nın ardından 2008 yılında %23,6'lık oranı ile Türkiye gelmektedir. Tablo 8, seçili ülkelerde yıllar itibariyle uzun dönemli işsizliğin gittikçe azalma seyri gösterdiğini belirtmektedir.

Tablo 9'dan da görüldüğü gibi yıllar itibariyle kentte ve kırdan olmak üzere genç işsizlik oranları devamlı şekilde artma eğilimindedir. 2007 yılında %19 olan genç işsizlik oranı 2008 yılında 21,8'e yükselmiştir. 2009 yılında ise %10 artış göstererek %24'e ulaşmıştır. Bu veriler ışığında 2008 global ekonomik krizinin işgücü piyasası üzerindeki olumsuz etkileri özellikle genç nüfus üzerinde kendisini hissettirmiştir.

Tablo 9. Türkiye'de İşgücü Durumu: Kent ve Kırsal Sınıflandırması

	TÜRKİYE			KENT			KİRSAL		
	2007	2008*	2009**	2007	2008*	2009**	2007	2008*	2009**
Kümesal olmayan nüfus (000)	69 053	69 960	70 773	43 666	48 464	48 857	25 386	21 496	21 916
15 ve daha yaşında nüfus (000)	49 373	51 073	51 933	31 568	35 813	36 284	17 805	15 260	15 649
İşgücü (000)	24 135	24 297	25 319	14 583	16 337	16 854	9 552	7 960	8 465
İstihdam (000)	21 862	21 567	22 019	12 868	14 211	14 249	9 013	7 356	7 770
İşsiz (000)	2 253	2 730	3 299	1 714	2 125	2 605	539	605	695
İşgücüne İstihdam oranı (%)	48,9	47,6	48,8	46,2	45,6	46,4	53,6	52,2	54,1
İstihdam oranı (%)	44,3	42,2	42,4	40,9	39,7	39,3	50,6	48,2	49,7
İşsizlik oranı (%)	9,30	11,2	12	12,3	13	15,5	5,6	7,6	8,2
Totam işsizlik oranı (%)	12	14	16,4	12,9	13,5	16	11,6	16,4	18,3
Genç nüfusta işsizlik oranı (%)	19	21,8	24	23,1	24	26,6	12,9	17,1	18,5

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Araştırmaları

(*) 2008 Ekim dönemi sonuçları yeni nüfus projeksiyonlarına göre revize edilmiş şekildedir.

(**) 2009 Ekim verilerini içermektedir.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ekonomik krizin olumsuz etkileri birçok alanda olduğu gibi istihdam alanında da yoğun bir şekilde kendini hissettirmiştir. İstihdam alanındaki olumsuzluktan en fazla etkilenen gruplar arasında ise gençler de yer almaktadır. Bu noktada ekonomik büyümenin gerçekleştirilmesi ve ulusal refahın artırılmasının eşanlı sağlanması için gençlerin istihdam konusundaki problemlerine çözüm yolları aranması büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'de gençlerin istihdamı konusunda yakın zamanlarda Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) ve Dünya Bankası tarafından yayınlanan raporlarda ülkemizde Ulusal Genç İstihdamı Politikası'nın geliştirilmesine katkıda bulunabilecek önemli tespit ve önerilerde bulunmaktadır. Her üç raporda da Türkiye'nin önünde 15 yıl daha atılacak önemli bir demografik fırsat penceresinin bulunduğu vurgu yapılarak ekonomik kalkınma sürecinde en iyi şekilde genç nüfusun değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. UNDP, ILO ve Dünya Bankasından Türkiye'ye yapılan tavsiyeler şu şekilde özetlenebilir (Belen 2008):

Henüz bir istihdam stratejisi bulunmayan Türkiye'nin gençliğe yönelik resmi ve kapsayıcı bir politikası ve doğrudan gençlikle ilgili bir yasası bulunmadığı için bu

durumun gençlerle ilgili kurumsal çerçeve ve politikalarda tutarlılık, kapsam ve etkinlik bakımından yetersizliğe yol açacağı belirtilmektedir. Bu nedenle Türkiye'nin öncelikli olarak AB İstihdam Stratejisi'ne uyum çalışmaları dahilinde Ulusal Reform Programı'nı benimsemesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Kariyer danışmanlığı hizmetleri yoluyla öğrencilerin okul yaşamları ve kariyerleri konusunda daha dikkatli ve bilgilendirilmiş olarak karar vermeleri sağlanmalıdır. Gençlerin geleceğe yönelik meslek seçimlerinde kendilerine yardım edilmelidir.

Fırsatları kaçıran gençlere etkili ikinci şans programları verilmelidir. Gençlerin örgün eğitimden yaygın eğitime veya bir akademik dal ya da bölümden diğerine geçişi kolaylaştırılarak gençlere her zaman iki şans tanınmalıdır.

Son olarak, ekonomik istikrarın sağlanması adına yapısal paketler uygulanırken genç işsizliğin giderilmesi konusunda da gençlerimize yatırım yapmamız gerektiği, gözden kaçırılmaması gereken önemli bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- Alptekin, Erdem (2009). "Küresel Krizin Türkiye Ekonomisi ile Sanayisine Yansımaları ve Dipten En Az Zararla Çıkış Yolları". İzmir Ticaret Odası Arge Bülten. Haziran: 5-12.
- American Journal of Economics and Sociology (1994). "Crime and Unemployment Among Youths in the United States", 53(1):99-111.
- Ankara Ticaret Odası, ATO. <http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p=1108&l=1>, (10 Ocak 2010).
- Belen, Esra (2008). "Gençler: Eğitimsiz, İşsiz ve Atıl", İşveren Dergisi, Haziran 2008, www.tisk.org.tr
- Buğra, Ayşe – Keyder, Çağlar (2008). Sosyal Politika Yazıları, 3. Basım, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Casson, Mark (1979). Youth Unemployment. London, The Macmillan Press.
- Gündoğan, Naci (1999). "Genç İşsizliği ve Avrupa Birliği'ne Üye Ülkelerde Uygulanan Genç İstihdam Politikaları". Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 54-1, 63-19.
- Human Development Report 2009, Human development index 2007 and its components.
- International Labor Organization, ILO. www.ilo.org (12 Ocak 2010).
- Martin, Gary (2009). "A Portrait of the Youth Labor Market in 13 Countries". 1980-2007. Labor Review Online, 132(7).
- Organization for Economic Co-operation and Development, OECD. www.oecd.org/statistics (10 Ocak 2010).
- Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK Haber Bülteni, (17 Mart 2008).
- Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK Haber Bülteni, (16 Mart 2009).
- Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK Haber Bülteni, (15 Ocak 2010).

